

למה לא אוכלים?

הפרט, בהיותו צריך לתקן הכוחות הרעים ע"י תענית, מתמעטות ג"כ הכוחות הטובים ע"י חילשות הגוף והנפש. וע"ז תחול התפילה, שהי' כאלו הוקרב ע"ג המזבחה. ותרצינו לעבר רק הרעות ולחוק הכוחות.

7. מהר"ל – נתיבות עולם, פ"ג.
כאשר תבין, התענית הוא ראוי אל החוטא כי התענית הוא קדושה לאדם, ולכך כאשר מתענה הוא מקדש עצמו ומטהר עצמו מן החטא. וכן התענית שיהיה מצער עצמו נגד תאונות החטא שנטה אחריו, שהוא אינו רק כי התענית בעצמו הוא קדושה לאדם להיות ללא אכילה ושתייה כמו העליונים ובזה מתقدس מן החטא.

8. ספר התניא, אגרת התשובה, פרק א.
הנה מצות התשובה מן התורה היא עזיבת החטא בלבד (כדייתא בגמר פרק ג' דסנהדרין ובחושן משפט סוף סימן ל"ד לעניין עדות), דהיינו שיגמור בלבו בלב שלם לבל ישוב עד לכסללה למزاد במלכותו יתברך ולא יעבור עד מצות המלך חס ושלום, הן במצוות עשה הן במצוות לא תעשה. וזה עיקר פירוש לשון תשובה, לשוב אל ה' בכל ליבו ובכל נפשו, לעובדו ולשמור כל מצוותיו וישוב אל ה' וכו'. ובפרשת נצבים כתיב: "שבת עד ה' אלקיך ושמעת בקהלו" וכו' "בכל לבך" וכו', "שבה ישראל עד ה' אלקיך" וכו', "השיבנו ה' אלקיך" וכו'. ולא דעת ההמון, שהתשובה היא התענית.

ואפלו מי שעבר על כריות ומיות בית דין, שגמר כפרתו היא על ידי יסורים, הינו שהקב"ה מביא עליו יסורים (כמו שכתוב "ופקדתי בשבט" וכו', "ופקדתי" דיוק). והיינו כשתשובתו רצiosa לפניו יתברך בשובו אל ה' בכל ליבו ונפשו מאהבה, אז באתערותא דלתתא וכמים הפנים וכו' – אתערותא דלעילא, לעורר האהבה וחסד ה', למרק עונו בייסורים בעולם הזה, כמו שכתוב: "כי את אשר יאהב ה' יוכיח" וכו'. ولكن לא הזכיר הרמב"ם והסמ"ג שום תענית כלל במצוות התשובה, אף בкриות ומיות בית דין, רק הוודוי ובקשת מחלוקת, כמו שכתוב בתורה: "והתודה את חטאיהם" וכו'. ומה שכתוב ביואל: "שובו עדי בכל לבבם בczom וביבci" וכו', הינו לבטל האזרה שנגירה למרק עווון הדור על ידי יסורים בארכבה. וזה הטעם בכל תעניות שמתענין על כל צרה שלא תבוא על הציבור, כמו שכתוב במגילת אסתר.

ומה שנמצא בספר המוסר, ובראשם ספר הרוקח וספר חסידים, הרבה תעניות וטיגופים לעובר על כריות ומיות בית דין, וכן למציא זרע לבטלה, שחייב מיתה בידי שמים כמו שכתוב בתורה גבי ער ואונן, ודינו כחייב כריות לעוני זה, **הינו כדי לינצל מעונש יסורים של מעלה חס ושלום. גם כדי לחת ולמהר גמר כפרת נפשו.** וגם אולי אינו שב אל ה' בכל ליבו ונפשו מאהבה, כי אם מיראה.

1. תלמוד בבלי מסכת תענית דף ט עמוד א
הזkan שברן אומר לפניהן דבריו כיבושים... אחינו, לא שקר ותענית גורמים אלא תשובה ומעשים טובים גורמים. שכן מצינו בנינוי נינה שלא נאמר בהם וירא האלים את שכם ואת תעניתם, אלא +יונה ג'+ וירא האלים את מעשיהם כי שבו מדריכם הרעה.

2. רמב"ם, הלכות תעניות הקדמה
הלכות תעניות. מצות עשה אחת והוא לזעוק לפני ה' בכל עת צרה גדולה שלא תבא על הציבור. וביאור מצוה זו בפרקם אלו.

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י"ז עמוד א
רב שש תי הוה יתיב בתענייתא, בתר דמצלי אמר הци: רבנן העולמים, גלו לפניך, בזמנ שבית המקדש קיים אדם חוטא ומקריב קרבן, ואין מקריבין ממנו אלא הלבו ודמו ומתכפר לו; וعصיו ישבי תבענית ונתמעט חלביו ודמי, יהי רצון מלפניך שיהא חלביו ודמי שנתמעט כאלו הקרבתו לפניך על גבי המזבח ותרצני.

4. תפלה זכה
ובמצוות חלבנו ודמננו על ידי התענית, יכפר כל מה שחתנונו וטעינו ושפשענו לפניך. ותהי נחשבת לפניך התענית כאלו הקרבנו את גופנו על גבי המזבח, ויקבל לפניך לריח ניחוח קרבנו וכעולה.

5. מהרש"א בהכות דף י'
בזמן שביהם"ק קיים אדם חוטא וכו'. לפי דעת המפרשים בטעם הקרבנות שייחסו האדם כאלו הוא חייב מיתה ומהצד אלו-ה שנטש בהמה באה תחת גפשו לזה אמר בזמן שביהם"ק קיים אדם חוטא ומקריב נפש בהמה שהוא הדם והחלב תחת גפשו וعصיו שאין בהם"ק קיים הנני בתענית שנתמעט מנפש חלביו ודמי הרי אני צריך לנפש בהמה תחת גPsi ויר' שהוא כי וקל.

6. עין אי"ה, ברכות א, מט.
בזמן שביהם"ק קיים אדם חוטא ומקריב קרבן, ואין מקריבים ממנו אלא הלבו דמו. החלב הוא מותר בגוף שאפשר לגוף לעמוד מלעדו. והנה החטאים הם על שני פנים: שיטוף במוחו לעולם מביא חטא, אמנם כפי צורך הקיום ראוי שיוקח על דרך המותה, ע"כ יש כפירה בחלב נגד המותה. ובdatum, נגד הנטי' לאיסור שנכנס גם בכדי צורך הקיום. אמן ההבדל בין כפרת הקרבנות מזמן שביהם"ק הי' קיים לכפרת התענית בזה"ז היא, כי בזמן השלימות, כשהיו צריכים למעטizia כח רע שנשרש, ה' הדבר מכון רק אל הכח הרע. הקרבן לא פעל לרעה כלל על כוחות הגוף והנפש הטובים, כי' הכניע את הכוחות הרעים. אבל עכשו שם שהאומה בכללה, בעניינו, הגלות הוא כור ברזל לצרף סיגים, ויחד עם הכוחות הרעים שמחלייש הוא עוזה שמות ג"כ בהכוחות הטובים. כן

א. אגרות הראייה, חלק א', ע"ט.

ונשוב עתה אל התענית. אנו רואים בעינינו, שהעולם כולו ביחוד על
התהיתם, הוא משתכלל, לא ע"י תיבורי בחותם מצומצמים שכ"א אחד פועל על
גבולו, כ"א ע"י התהבחרות של בחותם, שכ"א שואף לסתור מגבולי, ותboro

ג"כ שואף כן, וכשהם פוגשים זה בזה דוחק ל"א את חברו ועוצרו, וע"י התגונשויות
כאלה מתחילה חיון והחייט. זה נהוג בין בטבע החמרי, בין אפלו בטבע השכל
וالمוטרי, הזה אורני היוסד החימי, המתמלאים תמיד ממוקן אין-סוף בכל צדיהם.
עד שהם מסבבים חיים, בין בתגובהם התפלצם, בין בהדיקתם והעצרים, ועפ"ז
ఈחות הגופניים של האדם הם ציצים לחיות בריאות ומלאים, לא רק עפ"ז אותה
הمرة שהתגבלה המוסרית דרושת. אולם, כ"א במדת יותר מזקה מזנה, כן כדי
לחיות בשעה למשך הוא בתקונו. אותו המותר של התגונשיות-הגופנית, באנו הנו
צריך הוא להיות חולך ע"י איזה عمل המכשיר את המוסר העלוני, וזה عمل התורה
ונמצאות, שבידי להעניק את רישומם, ולקבע אתUrccם חזק בחיים, יש להם דוקא
דברים העוצרים בעדם, בין מצד החברה, בין מצד הרעיון האנושי טרם שנחכר
יפת, ובזאת הוא משלים את החודתו. האדם לא נברא ג"כ באופן בו שלא יחתה
כלו, כ"א שיולד מן החטא, ואם ישגה ויתחטא ישוב. התשובה בעצמה היא ג"כ
גם היא בין תקרה, ע"כ מובן הדבר, שדים שבתוכיו הם מלאים יותר מכל הצור
לפעולת, יותר מהנדרש לו להרגשת החיים היוצרים ולעבודה. נדרשת, עד שום
הטענית היא חובה קרוות, נדרשת לו ע"פ רוב לפני תוכנות מצבו החומיי ג"כ
על הדרישת והעין לא יספיקו להעמיד את הכהות על מדתם-הדרוייה לאיש הזה
וק"ז לפי מצבו המוסרי. רק הנטית הפראית של הזיליה מסבילה מעט מזוה וזה
יוסיף עוד לוויין חן על המבוקש של התענית, אבל כל חלקי הגוף והנפש ייסיפו
בזה ערך ויופי. וגם אם מסודר, זהי התענית המפוארת בפי מכמי תורה. מילא
מובן, שב모ן שעווילים לקיי והבאות הנם מחווילים, ע"י קלקליל המהගים של
התרבות הפגומה, עד שלא די שלא נמצא באדם שפע מה יותר על הנדרש לעבודת
מעשה ועבדות עיון, כ"א עוד חסר לו הרבה מהתכרת, או תהיי התענית לחטא
ולא למצות. העניית הצבורה, שאנו מחווילים לוכדו החרבג, יש בהן ג"כ ממן זה
חסרון העבודה הלאומית, שאוכלת הרבה בחיי אומה סדרורה, גורם שכחות מיתרים
יקבזו באומה בכללה, ותמיון המוטרי הבנבע מכם הוא להרים ע"י תענית, שנעודה
ג"כ ליבורן, שהשימוש בחותם המיתרים לרעת גם לא אבד את אשנו הכללי,
„היה תפ וחליל וגוי נאת פועל ד' לא יביטו" וגוי.